

*Dr. Fr. Toplak, prof. s p. 35
Ljud. L. Jurij Zg. Sv. Turigota*

Posamezna številka stane 2 kron.
Naročilna lista: Celo leto 35 din., pol leta 15 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inzerati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije. Telefon Interurban šte. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana.
„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta šte. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prosta. Telefon Interurban šte. 113.

22. šte. v.

Maribor, dne 29. februarja 1929.

Letnik XIV.

Strup v javnem življenju.

Način političnega boja, ki se izvaja v Beogradu, je za kulturnega človeka nekaj nepojmljivega in neznanega. Z brezobzirnostjo in surovostjo se družijo pravi satanski cinizem in človek pri nagromadenih psovkih, afera in raznih „apelih“ v beograjskih listih nehoti misli na zakrinkane zarotnike s strupom in bodalom. Politični protivniki se oblijavajo z najhujšimi psovki in strašne obtožbe padajo od ene in druge strani. Nikjer na svetu se še ni čulo o stvarih, ki bi bile vsaj podobne zadevi minister Pribičević in zarotnik Heroigonja, še manj pa bi bilo kaj druge mogoče, da obtoženi minister zavzame tako stališče, kot pri nas Pribičević. Tako daleč smo že, da se nekateri ljudje postavljajo visoko nad vsemi zakoni ter se javno in odprto predstavljajo kot država. Glejte Pribičevića! Obdožen je, da je v zvezi s človekom, ki je zasnoval uboj ministra Draškoviča, Radič javno izjavlja, da je tudi proti njemu snoval zaroto, da je hotel tudi njega ubiti in pri tem ponavlja besede, izgovorjene pred pričami: „hulja, šuft“ — Pribičević pa ignorira sodnijo, zakone ter samo v klubu svojih pajdašev s frazami pobija vse obtožbe.

Najbolj žalostno pri celi stvari je pa to, da so beograjski politiki takih stvari že vajeni, da jih obnašanje tega ministra prav nič ne iznenadi. — Zdi se nam, da se v vseh klubih kujejo razna „razkritja“.

Spomnimo se samo na slučaj Halil bega Hrasnice. Imel bi postati minister in kar čez noč so razkrili demokratski listi njegovo preteklost za časa avstrijske okupacije v Srbiji. — Trdil so, da je bil vojaški sodnik in prvi rebelj, da je naravnost kralj in obešal ljudi po Srbiji. Mož se je branil, kakor je znal in mogel, zatekal se je k sodnji in javnosti, pa vse zastonj, mir je bil še le tedaj, ko je odstopil kot ministrski kandidat.

Pokojni minister Draškovič dokler je bil v vladi, tudi ni imel miru, napadal ga je celo „B. Dnevnik“, ko pa je padel po atentatorjevih krogli, je bila pa njegova smrt političkom prav dobro došla. Krivdo so pripisovali vsem voditeljem opozicije, zdaj Radiču, zdaj dr. Korošcu in celo Stojanu Protiću.

Zdaj je javno obtožen Svetozar Pribičević in po beograjskih listih se manj govori o vsebini in tehtnosti obtožbe kot pa o spretnosti, s katero se vsa razkritja iznašajo na svetlo. Globoko je padla morala da je o taki stvari mogoče govoriti kakor o kakem vsakdanjem političnem manevru. Eden se divi Pribičeviću, ki se v svojih izjavah spretno ogiblje kočljivih točk drugi pa uredniku „Radikala“, ki mu tako premišljeno zadaje udarec za udarcem, ni pa niti govora o tem, da bi se vsi zjedinjili v klicu po sodniji in zakonu. „Nedeljni Glasnik“ na primer piše: „Dvoboj Protić—Pribičević je zavzel vse liste in pazljivost vseh ljudi. Gladijatorski boj dveh visokih gospodov je še vedno zanimal nezadovoljnega davkoplačevalca. Država bi mu bila brez tega zelo pustna stvar. Tudi Heroigonja je velika atrakcija. Slučaj, da učestvuje v tem boju tako tajnosna oseba, spominja na črno masko romantičnih filmov. Veseli državljan kraljevine SHS čita vse z užitkom, prezeba v vlakcu, ki ima že iz Zemuna do Beograda po 4 ure za mude, poslušajo poročila o prenapolnjevanju bolnišnicah, kjer umirajo izmučeni in premraženi rekrući, čudi se padcu dinarja in visoki draginji, — čita pa vendar z naslado. V starem Rimu so zahtevali državljani kruh in cirkus, naši so pa s samim — cirkusom zadovoljni.“

To je ironija in sicer prav bridka ironija, zahteva se pa mora tudi moralni odpor proti strupu v javnem življenju.

Kaj bo v viničarji?

(Dopis iz Ljutomera).

V zadnjem času se oglašajo po časopisih različni vinogradniki, ki opisujejo svoj težavni položaj in draginjo, ki jih tareta.

A na eno, kar je glavno pri celi stvari, na ubogega delavca se nobeden ne spomni.

Pač računa, kakor n. pr. g. Košar v „Slov. Gospodarju“ amortizacijo in obresti trsja, zavarovalnino itd., kar je popolnoma pravilno, a ubogi delavec pa je odpravljen s svojimi 10 kronami dnevno, ako je v delu, pa potem pri tem živi ali pogine, to je gospodarju pač vseeno.

Da se širši javnosti pokaže vsa beda viničarja v popolni nagoti, je zbrala Zveza viničarjev v Ljutomeru po svojih odbornikih statistične podatke o stanju posameznih viničarskih rodbin.

Podatke, ki so bolj zanesljivi, kot poročila bivših avstrijskih rekvizitorjev, smo dobili dosedaj od 201 viničarske rodbine.

Te 201 rodbine imajo 670 delavcev in 358 otrok, od teh 167 soloobveznih.

Od teh 201 rodbin ima še samo kakih 40 rodbin potrebno hrano za 2 meseca in nič več. Ostali imajo živeti samo še za kratko dobo in kaj potem? Stalnega zaslužka ni že od novembra lanskega leta. Živež, pridelan na slabih, viničarjem odkazanih zemljiščih, vsled lanske suše itak slab, je večinoma porabljen. Zaslužek pa še, kolikor ga je, je tako slab da ne zadošča niti za sol in petrolej, kaj se le za moko in druga živila.

In kaj potem? Krušna moka je že zdaj po 20 K in čez, pa je ni dobiti. In druge potrebščine imajo take cene, da bi človeka kar kap zadela, ako vpraša po njih.

Govoril sem z nekim odličnim gospodarjem vinogradnikom o viničarskem vprašanju. Res je položaj zelo težaven, a kako pomagati? Bi boljše plačali, a viničarji bi zapravili in zapili.

Tako, toraj tukaj je kljuka. Ker se gospodarji bojijo, da ne bi viničar

Dr. Fr. Toplak.

Porodnišnica v Mariboru.

V javni bolnici v Mariboru obstojajo tačas štirje oddelki, namreč oddelki za notranje bolezni, kirurški oddelki, oddelki za kožne in spolne bolezni ter oddelki za očesne, nosne, ušesne in vratne bolezni. Eden glavnih sestavnih oddelkov bolnice, namreč oddelki za ženske bolezni in porodništvo, pa kot tak sploh ne obstoja, temveč nekako gostuje na kirurškem oddelku, kjer je v porodniške name določenih 10 postelj. Temu nevzdržnemu stanju je skušal Zdravstveni odsek za Slovenijo od pomoči s tem, da je tekom zadnjih treh let izza prevrata iskal v najem oziroma nakup — ako primerno hišo v mestu samem, kjer bi se ta tolikanj potrebni novi oddelki mogli za silo nastaniti. Vsi ti poizkusi pa so se žalibog izjalovili — zlasti radi perečega stanovanjskega vprašanja. Ako bi se ta oddelki hoteli nastaniti v kaki privatni hiši, bi v svrhu nameščenja potrebnega števila postelj (najmanj 80—100) moral izriniti celo vrsto strank iz njihovih stanovanj. Spričo obstoječih stanovanjskih razmer je umevno, da to s. loh ne bi šlo, oziroma le z največjo težavo in tekom dalše dobe.

Obenem pa je Zdravstveni odsek za Slovenijo stalno pomišljal na novo stavbo pred vsem za ta oddelki, pozneje pa tudi za dva druga oddelka, ki sta sedaj nameščena ali bole rečeno, nastajena v že obstoječih bolniških poslopjih.

ji zapili, in zapravili, jim pa raje malo plačajo.

V resnici, svoj čas se je med viničarji mnogo pilo. Bila je tu ptujška „bela“, to je prekuhana Drava, s katero so Hutter in tovariši kar poplavi-li naše pokrajine.

Sedaj tega ni več. Gostilne so zapadle in viničar gre redko v gostilno. Sicer pa, kdo bi zameril ubogemu delavcu? Večkrat pridejo v vinograde gospodje s svojimi prijatelji in prijateljicami in uganjajo tam orgije, da je še delavca sram.

Gospodje z akademsko izobrazbo se valjajo onesnaženi po blatnih jarkih, v njih družbi lepši spol v pohujšanje drugih ljudi. A za nje to ni sramota, so le židane volje; a če ubogi delavec, zdelan in seštradan spi je na prazen želodec kozarec vina, pa je že pijanec ali zapravljivec.

Pridemo toraj do tega, kako pomagati viničarju. Najprej moramo viničarja moralno in gmotno vzdigniti, širiti med neukim ljudstvom izobrazbo in zavednost potom organizacij.

Od vlade zahtevamo odločno, da viničarski rednemudoma reši, da se tako enkrat uredi razmerje med gospodarjem in delavcem.

Delavski prejemki se morajo urediti v razmerju obstoječih rodbinskih razmer. Laž je, da vinogradniki niso v stanu delavstva pošteno plačati.

Gospod Košar (glej „Slov. Gospodar“ z dne 12. jan.) je računl za leto 1921 delavca po 35 K. Ako odštejemo dnevno 1 liter jabolčnika po 10 K, ostane 25 K. Delavcu je plačal 10 morebiti 15 K, kdo ima pa ostalo?

Na enem oralu vinograda priraste povprečno 9 polovnjakov, to je 27 hl vina, kar znaša po recimo 30 kron liter skupaj 81.000 kron. Stroški za en oraj znašajo po g. Košarju okroglo 20.000 K, kjer so všeti vsi izdatki za vinograd, davki itd. Ostane tedaj od enega orala kosmatih 60.000 kron, a vendar vinogradnik ni v stanu svojega delavca plačati da bi se lahko preživel in oblekel.

Ker so načrti za nakup kake privatne hiše ostali brez uspeha, je preostala samo še rešitev tega važnega vprašanja potom nove stavbe na zemljišču ki je last sedanje bolnice. Tu naj bi se postavil pred vsem paviljon za ženske bolezni in porodništvo, obenem z internatom za babiško šolo. — Oba oddelka bi morala šteti vsaj 150 postelj, ako naj zadoščata potrebam — bližnje bodočnosti, to pa vsaj za dobo 20 do 30 let.

Koliko pa bi takšna stavba danes stala denarja? Da smo odkritosrčni: ob današnji brezvrednosti našega denarja približno 15—20 milijonov kron.

Vse obstoječe bolnice pa se morajo že danes boriti s pomanjkanjem zadostnih gmotnih sredstev, ker država šteti na vseh poljih. V skromnih današnjih prostorih moremo svoemu namenu ustrezati komaj v nujnih slučajih. In vendar smo na polju zdravstva tudi v napredujoči Sloveniji tako daleč vzadi za drugimi kulturnimi državami, da bo treba še velikih naporov in izredno visokih kreditov, ako hočemo bolnice dvigniti na višino, ki bi bila primerna zahtevam današnjega časa.

Država na danes še nikakor ni voljna za velike investicije na tem polju, oziroma bo to storila še le pod pritiskom javnosti. Gradilo pa se bo samo najnujnejše. In tu sem spada tudi vprašanje nove stavbe za ženski in porodniški oddelki v Mariboru.

Kakor smo že uvodoma ugotovili, skuša Zdravstveni odsek za Slovenijo, ki je sam organ vlade, rešiti to vprašanje čimprej ko mogoče, ako ne drugače pa počom nove stavbe. Vsa kršna pomoč od zunaj, od strani prebivalstva samega, mu more biti samo dobrodošla.

Posrečilo se je obrniti pozornost vodilnih mož naših strank na to zadevo. In tako se bodo te dni v občinskem svetu mesta Maribora združile vse politične stranke, da v obliki peticije izposlušajo pri vladi skorajšnjo rešitev tega vprašanja in sicer to v smislu nove stavbe.

Istočasno pa se bo poseben odbor, ki se sestavi iz najodličnejših mož naših političnih struj, obrnil s pozivom na javnost, da prispeva za to stavbo, ki naj v odlični meri doprinese k povzdigi javne blaginje vsega Spodnjega Stajerja in Prekmurja. Obrnil se bo s svojim pozivom na razne denarne zavode, pa tudi na vse večje občine in zlasti ljudi na okrajne zastope.

Ne pozabimo, da gre za milijonsko svoto. Stavba sama bo zaposlila ve liko število domačega delavstva — vseli stavbnih strok, nudila pa bo lep za služek tudi drugim domačim tvrdkam in obrtnikom. Zeleti je samo, da se ta prelepi načrt čimpreje uresniči.

Samoobsebi se razume, da bo tudi država prispevala v izdatni meri za stavbo in da jo bo, ko bo dovršena, prevzela v svrhu nadaljnega vzdrževanja, ker so itak vse bolnice državne naprave. Čim več pa bo darovala v ta plemeniti namen Slovenija sama, osobito nje štajerski in prekmurški del, tem preje se bo položil temeljni kamen in tem hitreje se bo dvignila stavba iz tal. Požrtvovalnost našega ljudstva bo pač v prvi vrsti zasigurala hitro in dostojno izvršitev tega načrta. Ze sedaj smo od strani ne katerih zavodov prejeli zagotovilo čim najizdatnejše podpore, pa tudi mesto Maribor ne bo zaostalo za drugimi — podporniki. Toda par občin in zavodov ne zmore vsega. Naša misel mora najti odmev v najširši javnosti, v vseh, ki morejo nuditi pomoč, od Mure pa doli do Save.

Odzovite se torej klicu odbora, ko prispe do vas, po najboljših svojih močeh, stopite v vrste braniteljev enega najlepših simbolov človečanstva, materinstva!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Po dolgem času se je zopet enkrat vršila seja narodne skupščine dne 20. t. m. Pri tej priliki so pred vsem po imenu prečitali vsakega poslanca in predložili prošnje za dopust. Nato so prišle na dnevni red še nekatere interpelacije, nakar so sklenili, da se bo bavil parlament na prihodnji seji z dvanajstinami za mesec marec in april.

Ministri dovoljujejo same kredite kot n. pr. ministrstvu za javna dela je dovoljen kredit 500 tisoč dinarjev za most v Veržeju in 1 milijon za zgradbo cest v Dalmaciji. Prošnjiemu ministru je dovoljen kredit 150.000 dinarjev za podporo gledišča v Splitu. Za pripravo za genovsko konferenco je nakazano zunanjemu ministru 60.000 dinarjev.

„Jutro“ zna sporočiti, da bo predložila italijanska vlada vrhovnemu svetu v Pariz prošnjo Hrvatskega bloka za udeležbo na genovski konferenci.

Trgovinska pogajanja, ki se imela vršiti med nami in Italijo te dni v Beogradu, so zopet preložena radi italijanske vladne krize.

ITALIJA.

Sestava nove vlade je poverjena predsedniku parlamenta De Niceli. Pravijo, da bo misija De Nicole uspela, ker ga bodo podpirale vse stranke.

ANGLEŠKA.

Anglija je priznala neodvisnost Egipta in odposlala egiptovskemu sultanu pismo, v katerem obljublja, da ukinjajo Angleži protektorat nad Egiptom in priznavajo Egipt kot neodvisno državo. Egipt lahko takoj sestavi svojo vlado in skliče konstituantno Angleži se bodo pogajali še le z novo vlado glede vprašanja Sueskega prekopa.

RUSIJA.

Poročila prihajajo, da se je raztegnila grozna lakota tudi na Krim, ker je predanih stradanju 130 tisoč otrok in 300 tisoč odraslih. Po mesih na Krimu je vse polno mrličev. Največ trpijo vsled pomanjkanja mali otroci.

Beleške.

Prečanom — Hrvatom in Slovincem — se tako rado očita, da so služili Avstriji, da so avstrijski hlapci, če se pa malo prelistajo stare knjige, se najde, da tudi med Srbi ni manjkalo hlapcev, ki so dajali vsakovrstne udanostne izjave. Novosadski list „Dunav“ prinaša zanimivo izjavo, katero so prvaki srbskih strank koncem avgusta 1914 objavili v „Pester Lloyd“. Ta izjava kar puhti udanost, in hlapčevanja do mile ogerske domovine. Podpisani so mnogi srbski veljaki, ki še danes igrajo večje politične vloge ter prav pridno zmerjajo „avstrijansčino“, oni kot predstavniki radikalov, drugi pa liberalcev. V izjavi trdijo, da se odrečejo vsaki politični organizaciji nacionalnega obilježja, da so tudi doslej zasledovali samo verske cilje in da hočejo v vseh prilikah z vso toploto iskrenega srca služiti mili madžarski domovini. — To izjavo so dali iz samega hlapčevanja, mo goče pa tudi iz posebnih simpatij do Madžarov, katere še danes tako verno posnemajo v političnih nakanah — proti Hrvatom in Slovincem.

Lepo spričevalo si daje neki soviništ v „Balkanu“. Najprej govori o narodnem jedinstvu, zmerja tiste, ki so izzvali hrvatsko vprašanje ter zanetil nesporazum in spor med plemenitimi, pravi, da mora biti ideja edinstva tako močna, da lahko žrtvuje celo Pašiča, če treba, — in končno pride do zaključka, da bi se vse to moralo pokazati na geografski mapi naše države z debelimi črtilicami, črkami od Triglava do Djevdjelije: kraljevina Srbija.

Klor zna, pa zna. Kakor znano, je bil pred meseci aretiran neki Veljkovič mesto soudeležbe pri atentatu osumljenega Marinkoviča, in ko je prišel iz zapora, je umrl. Gotovo ne iz veselja, temveč zafo, ker je bil v ječi mučen in trpinčen. Sedaj, ko se bliža razprava vidovdanskega atentata k svoemu koncu, se je tudi večkrat imenovalo ime tega mučenika. Branitelji obtožencev so ga imenovali pri pozivih na divjaštvo raznih policijskih organov, ki izsiljuje iz ljudi razne izpovedi, povzročilo pa tudi to, da človek umre, kakor hitro pride zopet na svetlo! O Veljkoviču se je govorilo že tedaj, ko je v vladnih listih izšlo poročilo, da je umrl — in govorilo se je sedaj; da pa upliva na javnost in na sodnike, ki sodijo komuniste v Beogradu, je „Politika“, polica, demokratsko, beogradsko glasilo, naenkrat spravila mrtvega Veljkoviča zopet na svet. Priobčila je članek, v katerem daje Veljkovič svoja poročila, kako je bil na Grškem prijet, kako so ga tepli grški policaji, naši pa — seveda najlepše z njim ravnali. Torej Veljkovič je živ in zdrav. Kateri Veljkovič je to. Eden pač, saj jih bo dosti, prišel je pa ravno tedaj, ko so ga zagovorniki režima potrebovali. Meseč in mesec se ni nikdo zmenil da bi dementiral vest, da je umrl neki Veljkovič vsled policijskih batinj, sedaj pa, ko se toliko govori o mučenju po zaporih, je Veljkovič naenkrat živ in zdrav. Na čudnih potih so predstavniki in prijatelji režima. Vseh sredstev so se že posluževali. Od ene strani hrumi očitane, da minister svojega tovariša s pomočjo znanega zaročnika spravlja s poti, od druge strani pa se zopet brani režim na ta način, da mrtvi kar naenkrat vstaja iz grobov.

Pogajanja radi obmejnega prometa z Nemško Avstrijo v Beogradu še

niso zaključena. Čudno, da zopet naša vlada dela nepotrebne zapreke in sicer radi osebnega in blagovnega — prelaza. Naše carinske oblasti za vsako malenkost zahtevajo carino. Če obmejni promet sedaj ne bo olajšan, je tega kriv srbijski carinski — konservativcem.

Kako stedi naša država? Nemci — ja mora, kakor znano, izročiti naši državi večje število konj kot vojno odškodnino. Te konje prevzema v Nemčiji cela vrsta za to določenih komisij, čeprav bi zadosťovala samo ena taka komisija. Toda vse to še ne zadostuje. Tudi na Jesenicah se nahaja ena taka komisija, koje poveljnik je neki major, kateremu je še pridelenih šest častnikov ter mnogo moštva. Častniki dobivajo razven drugih prejemkov še tudi dnevnic po 50 dinarjev na dan. Koliko dela da imajo te komisije, je najbolj razvidno iz tega: V času od 20. decembra lanskega leta pa do danes sta dospela na Jesenice samo dva transporta konj, zadnji je bil dne 28. januarja t. l. Za to naporno delo je torej treba toliko stalnih komisij!

Kake velike župane imamo v Bački? Novosadski list „Dunav“ poroča, da bodo dne dni zamenjali velikega bačkega župana Lazico Bugarskega, ker se je podpisoval kot doktor a nil (Kaj pa minister Pucelj?) Na njegovo mesto pa pride nek Nikola Arsenovič, svečenik iz Gospiča, ki bo zasedel mesto velikega župana brez kvalifikacije in samo radi tega, ker je radikal.

Dnevne novice.

Slovesnosti zaroke kralja Aleksandra. V spremstvu ministrskega predsednika Pašiča, zunanjega ministra dr. Ninčiča, prvega pribočnika generala Hadžiča, dvornega maršala generala Jankoviča ter v spremstvu mnogih drugih oseb, se je naš kralj Aleksander s posebnim dvornim vlakom odšel v nedeljo predpoldne iz Beograda v Bukarešto, kjer se zaroči z rumunsko kraljico Marijo. Ves čas, koder se je vozil dvorni vlak, je prebivalstvo kralja navdušeno pozdravljalo. Na naši obmejni postaji Zomboli je bil kolodvor okrašen z zelenjem in z državnimi zastavami. Ko je kralj izstopil, je bil burno pozdravljen. Aleksandra je pričakovalo odlošanstvo rumunske vlade. Pozdravil ga je rumunski minister saobračaja Vosoju ter ravatelj rumunskih železnico tolorescu. Prebivalstvo je navdušeno pozdravljalo našega kralja. — Ponedeljek, dne 20. februarja, proti 11. uri je dvorni vlak došel v Bukarešto. Mesto je v zelenju in v zastavah, povsod vihro rumunske in naše zastave. Za slovesnosti je bil izdelan obširen načrt. V rumunski prestolnici cerkvi se vrši zahvalna služba božja. Slovesna zaroka se vrši v sredo. Zaroki bo prisostvovala rumunska vlada. Pri rumunskem ministrskem predsedniku je bil slovesen obed, istofako na kraljevem dvoru po končani zaroki. V torek je bila velika vojaška parada, po paradi pa s rejem di. lomatičnega zborara. Na slovesnem obedu se izmenjalo zdravice. Za zvečer je prirejen velik koncert, na katerega je povabljen ves diplomatski zbor. V sredo je pa določena prireditev v krogu rum. kraljeve rodbine, zvečer velika predstava v operi. Kralj zapusti Bukarešto v četrtek ob 9. uri zjutraj. Vse rumunsko časopisje se v laskavih besedah izrazuje o našem junaškem kralju ter želi zaročencema obilo božjega blagoslova. Tudi naš slovenski narod se s polnim srcem pridružuje tej želi ter kliče iz dna srca: Živel naš junaški kralj ter njegova visoka zaročenska!

Kralj Aleksander pošilja vsak dan svoji nevesti, kraljici Mariji v Sinao sveže cvetlice in rože, katere kupuje osebno v cvetlični trgovini na Teraziji. Cvetlice pošilja po posebnem kurirju.

Kralja spremljajo v Bukarešto: Pašič in zunanji minister Ninčič. Za dobo odsotnosti bo zastopal v ministrskem predstvedstvu Pašiča minister Trifkovič, zunanjega ministra Ninčiča pa Voja Marinkovič.

Zaročni dar naše omladine princesi Mariji. Odposlanci naše dijaške omladine, ki študira v Pragi in potuje v Bukarešto na kraljevo zaroko, ho poklonila naši bodoči kraljici Mariji sliko kralja Aleksandra, ki je delo slikarja Bogdanoviča.

Promet med Mariborom in Ljutomerom. Dne 22. t. m. se zopet odprli železniški promet med Mariborom ter Ljutomerom. Na železniški progi Maribor—Spielfeld—Ljutomer in v obratni smeri vozita dnevno redno po dva vlaka in sicer: Odhod iz Maribora ob 6.20. prihod v Ljutomer ob 10.19; odhod iz Maribora ob 20. prihod v Ljutomer ob 23.34; odhod iz Ljutomera ob 9.30, prihod v Maribor ob 14.06; odhod iz Ljutomera ob 16.47, prihod v Maribor ob 20.52. Od 22. februarja na dalje na progi Maribor—St. Ilj ne vozi vlak št. 70a. Vlaki št. 70, 71, 72, 74, 75 in 77 prevažajo potnike med Mariborom in St. Iljem.

Predkonferenca male entente v Ljubljani. Po povratku ministrskega predsednika Pašiča in zunanjega ministra dr. Ninčiča iz Bukarešte dne 25. februarja odpotujeta se isti dan v Ljubljano, kjer se sestaneja s čehoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Benešem. Dne 26. februarja se pa vrši v Ljubljani predkonferenca male entente med dr. Benešem, Pašičem in dr. Ninčičem. Na konferenci ne bo storjenih nobenih posebnih sklepov in bo na njej poročal dr. Beneš o svojih razgovorih katere je imel v Londonu, Parizu in Rimu, Pašič pa bo poročal o svojem razgovoru z rumunskim ministrskim predsednikom.

Puceljev shod v Slov. Bistrici in dr. Kukovčeva „koncentracija naprednih sil.“ Minister Pucelj je imel v nedeljo, dne 19. t. m. v Slov. Bistrici — smc-o. Demokratski listi piše o sicer o neki moralni zmagi SKS nad „klerikalizmom“, toda mi jim prepuščamo to otroško-naivno veselje prav drage volje. Neovrgljiva resnica je, da so samostojni zborništva svoje najzvestejše pristaje iz vseh okrajev Spodnje-Slavjerske in da so „klerikalci“ iz bližnje okolice imeli v zborovalni dvorani tretjinsko večino. Večina zborovalcev je g. ministra sprejela s tako ogorčenimi vzkliki, da je sam iz avil: „Za se mi, da sem prišel v menažerijo!“ „Klerikalcev je bilo veliko“, tako priznava ata „Narod“; bilo jih je res toliko, da so si izvolili predsednika in podpredsednika. V senci štirih žandarjskih baonetov, obdan od svojih salonskih kmetov, verižnikov in mešetarjev, je g. Pucelj v polurnem govoru, ki je bil mestoma viharno prekinjen, ogreval svoje osebne zasluge za kmetstvo korist. O gos. odarskem položaju v naši državi ni črnil niti besedice. Večina je ogorčeno zahtevala od g. ministra utemeljitev v pogledu visokih davkov, neznosne dragine, slabe valute itd., toda g. Pucelj ni maral odgovorjati radi takih „malenkosti.“ V „Jutru“ je dr. Kukovec na ovedal Puceljev odgovor glede „koncentracije naprednih sil.“ Ker je bila večina zborovalcev tako neposlušna, da ni hotela poslušati niti tistih bajk o Koroščevem fizolu, je moral g. minister na oved vojne — „naprednjakov“ proti klerikalcem iz previdnosti zamolčati. Tako vročega sprejema, kakor je bil pripravljen ministru Pucelj, pač še ni doživel nobeden izmed njegovih slovenskih tovarišev. Samostojna kmetijska stranka je izgubila med slovenskim ljudstvom ves kredit. To bodo pokazale prihodnje volitve.

Minister Pucelj zna. Dne 15. februarja se je odpeljal minister Pucelj v elegantnem salonskem vozu na gostijo svoje hčerke. Iz Beograda je vozil seboj 16 demokratov in slabostojnežev. Med gostji je bil tudi slavni L. Fetovar iz Ivanjkove. Vožnja je bila čisto samostojna na državne stroške in je stala najmanj 3000 K.

Za diplomate imamo vedno dovolj denarja na razpolago. Zunanji minister se je potegnil v li. ančnem odboru za zvišanje plač našim poslanikom v Parizu in Washingtonu. Tema revežema so zvišali mesečno plačo od 4800 frankov na 6000. Pri invalidih, vdovah in sirotah varčujemo, za diplomate pa skrbimo, kar najbolj moremo.

Jim je vendarle odklenkalo. Predno je odpotoval kralj v Bukarešto, je podpisal ukaz, s katerim so razrešeni dolžnosti ministrov na razpoloženju sledeči gospodje bivši ministri: Milan Kapežanovič, Jurij Biankini, Viljem Bukšeg, Albert Kramer, Jurij Surmin, Vjomiir Korač in direktor Toue Kristan. Doslej so si ti gospodje vedno lastili naslov: g. Albert Kramer, minister na razpoloženju, od se-

čaj zanaprej bo pa samo g. Albert Kramer, glavni urednik „Jutra“ in nič drugega.

Prva slovenska šola na Koroškem. Deželni odbor Koroške je sklenil ustanoviti v St. Jakobu v Rožu štiri-razredno ljudsko šolo s slovenskim jezikom, ki bo torej prva slovenska šola na Koroškem.

Po začrtani poti! Pred nedavno je v Marenbergu umrl tamošnji posestnik, trgovec, svojčas župan, član nemške šparkase, okrajnega zastopa itd. ter vodja tamošnjih Nemcev in nemškutarjev, znani Jožef Schober. Ker je bil umrl odpadnik od katoliške Cerkve in je postal protestant, mu je ob odprtem grobu govoril protestantovski pastor iz Maribora ter tamošnji njegov somišljenik Langer, ki je v svojem poslovilnem govoru od rajnega izrekel slovesno zaobljubo, da hočejo vsi njegovi someščani korakati po poti, katero jim je rajni začrtal — ter še tudi v bodoče delovati v duhu umrlega Schobra. Celjski listič „Cillier Zeitung“ je priobčila rajnemu obširen slavospev, iz katerega odseva smisel, da naš nemškutarji in Nemci v Gor. Dravski dolini se še vedno trgnoklepajo njihovega gesla: „Horuck bis Steinbruck!“

Rok za vpisovanje na ljubljanskem vseučilišču je podaljšan do dne 1. marca t. l.

Ker je bogat in demokrat pa gre! Iz Cvena pri Ljutomeru nam poročajo: Najemnina za cvenski lov je bila leta 1920 podaljšana demokratu in velikašu Jošku Rajh za dobo 6 let za „celih“ 2000 kron letne najemnine. — Ta podaljšani zakup lova je pač največji kozel starega odbora. En odbornik cvenske občine je predlagal, naj se zviša najemnina. Na ta predlog so se takoj oglasili interesi in ponujali za cvenski lov letnih 25 do 30.000 letno; a lov je dobil le Joško Rajh za 2000 K. Čudno, čudno, — da si le demokrat in velekapitalist pa prodre tudi v kmetijski občini z dvestisoč kronami!

Shodi invalidov se bodo vršili 26. t. m. ob 2. uri popoldne pri Sv. Petru nižje Maribora v prostorih tamošnjega Bralnega društva, dne 5. marca ob 10. uri predpoldne v Slivnici v gostilni Lesjak, popoldne ob 2. uri pa v Gornjih Hočah v Korenovi gostilni. Dne 12. marca ob 10. uri predpoldne pri Sv. Lovrencu nad Mariborom v Novakovi gostilni.

Duh, vaje za ude III. reda v baziliki Materje Milosti v Mariboru pod vodstvom patra Salvatorja, urednika „Cvetja“, se začnejo v nedeljo, dne 5. marca ob 3. uri popoldne in se končajo v četrtek 9. marca zjutraj.

Dajte nam dobrih učiteljev! Iz Prekmurja se nam poroča: Pri nas imamo 12 ljudskih šol, ki so brez učiteljev. Da je naše ljudstvo vsled te brezbriznosti države silo razburjeno, je menda upravičeno. Toda merodajni činitelji ne pozabite na našo ponovno zahtevo: Pošljite nam dobrih krščanskih učiteljev, slabih ne maramo, slabe, protikrščanske soko-laske učitelje si obdržite tam doli v Ljubljani!

Izžrebani porotniki za celjsko porotno zasedanje. Za celjsko porotno zasedanje so bili izžrebani sledeči porotniki: Anton Derča, posestnik, Trnava; Alojz Frece, trgovec, Celje; Iv. Prekoršek, upravičel. bolnice, Celje; Anton Cizej, posestnik, Prekopa; Anton Plaskan, gostilničar, Braslovce; Franc Jenko, posestnik, Ljubije; Andrej Četina, posestnik, Dobertšjavas; Jožef Lapuh, posestnik, Gornji Obrež; Anton Valant, posestnik, Smarje; Fr. Brinovec, trgovec, Vransko, Iv. Zorzo, krojač, Gorica; Matija Videnshek, posestnik, Loče; Franc Koleno, trgovec, Celje; Ivan Arh, župan, Stari trg; Ivan Cencel, posestnik, Tremernje; Josip Makovec, trgovec, Reto; M. Kračun, veleposestnik, Gornje Zreče; Mirko Conidenti, trgovec, Celje; Al. Vrenko, posestnik, Lastnec; Fran Gomilšek, posestnik, Griže; Ivan Zupan čič, trgovec, Celje; Rudolf Miroslov, upravnik, Celje; Ivan Bizjak, krojač, Celje; Franc Zore, trgovec, Kočjice; Ignac Naraks, gostilničar, Družmirje; Karel Rade, trgovec, Loče; Jur. Rajc kmet, Brezova; Franc Stiglic, posestnik, Rečica; Anton Valenčak, trgovec, Velenje; Anton Jan, posestnik, Skale; Robert Diehl, veletrgovec, Celje;

Andrej Labohar, posestnik, Sv. Rupert; Ferdo Pustek, trgovec, Smarje; Josip Malkovič, vinski trgovec, Celje; Anton Zakošek, posestnik, Drenskobro; Ivan Vizovišek, trgovec, Zalec; nadomestni porotniki: Ivan Kožuh, posestnik, Skofljavas; Josip Pelikan, fotograf, Celje; Franc Koren, pek, Celje; Blaž Pilič, posestnik, Levec; Fr. Ropanj, posestnik, Ljubčana; Fran Cerar, posestnik, Trnovlje; Emerik Kutek, trgovec, Zalec; Franc Roblek, veleposestnik, Zalec; Karel Samec, posestnik, Skofljavas.

O samostojnežu, ki je slab mož-beseda. Velik samostojnež, kapetan Urekovih gardistov, znan preko mej naše globoške občine, je g. Franc Kene ml. Ta možakar je bil med svetovno vojno o. kr. živinski rekvizitor. Brez obzirno je gonil živino iz naših hlevov. Kmetске koristi so mu bile deveta brigada. Po vojski pa je postal naenkrat za govrnik teptanega, in brezpravnega kmeta. Ta Kene je dobil l. 1918 pred koncem svetovne vojske popolnoma novo kolo od Jožefa Kržana pod pogojem, da oskrbi po vojni Kržanu enako dobro kolo in da ne vzame najlepšega živinčeta iz Kržanovega hleva. Minila je vojska in z njo tudi za Kenea dobičkanosna služba živinskega rekvizitorja. Kene je postal iz liberalca samostojnež. A pri tem je hotel pozabiti na svoje pravne obveznosti do Kržana. A Kržan ni pozabil Kenejevih obljub. Začel je pritiskati na Kenea, da naj mu kupi novo kolo. Kene se je izgovarjal, češ, kmalu dobiš kolo. Ga že imam doma. Drugič je rekel Kene: Kolo sem naročil iz Avstrije. A leži v carinarnici. A ker tega kolesa ni bilo in ni bilo iz Maribora, je tolažil Kržana, da mu ga bode kupil v Ljubljani. Sedaj je Kržan videl, da ga Kene slepi. Začel je hoditi na njegov dom ga firjat. A Kene se je previdno umikal svojemu upniku. Za Kržana je bila to trnjeva pot, katero je moral hoditi, da bi prišel do svoje pravice. Cutil se je prisiljenega, da nastopi pravno pot proti Keneju. Sel je večkrat k advokatu dr. Zdošek, k pravnemu zastopniku vseh samostojnežev v Posavju. Dr. Zdošek, velik sokolaš, prvi slovenski župan demokratskega gnezda, ki se mu Brežice pravi, je imel vedno polna usta besed, s katerimi je izgovarjal podlo početje Kenejevo. Ko se je konečno Kržan odločil, da vloži tožbo proti Keneju, dr. Zdošek ni hotel sprejeti tožbe. Kržan je moral iti k dr. Stikerju, ki je vložil tožbo proti Keneju. Sodnija je prisilila Kenea, da je moral plačati kolo. Obsoeni Kene je zažugal Kržanu, da mu bo v prihodnji vojski kot kraljevi živinski rekvizitor vso živino pobral iz hleva. Kržana in njegovega sina pa spravil na fronto. Tako se je končala v Globokem stara pravda za kolo, ki je trajala več kot tri leta. V tem boju je Kene podlegel. Upamo pa, da ne bo podlegel v boju za staro pravdo, zlasti zdaj ne, ko je pravi lastnik lepega kolesa. Zdaj bo Kene lahko organiziral Posavje in popolnoma iztrebil v naših krajih Kmetsko zvezo. To svojo namero je Kene nedavno sam razodel. Mi radi verujemo Kene-

ju, da mu ne manjka za to dobre volje, pač pa mu manjka onega, kar mi menujemo pamet.

Sokoli — kulturnobojni ptiči. (Dopis iz Zaleca.) Ze pred nekaj meseci je bilo v „Slov. Gospodarju“ poročilo iz Zaleca, da je pri pogrebu nekega Sokola moral igrati pogrebni križ s sokolski zastavi podrejeno vlogo, da je namreč tukajšnji sokolski načelnik no silca križa, ki je hotel iti s križem na čelu sprevoda ponovno zavrnil nazaj, za sokolske vrste. To njegovo, za vse res verne žaljivo početje, in njegov izzivalni govor na grobu sta bila sicer javljena tudi državnemu pravdnistvu, a je vse nekje zaspalo. Kje in zakaj, se ne ve. Toda opazovalci zadnjega sokolskega pogreba dne 12. februarja smo na to zelo radovedni, ker je Sokol zopet grdo izzival. Ko so se pred hišo žalosti odpravljale mrtvaške molitve in se je pela žalostinka, je stal mož s križem na čelu sprevoda približno vstrie sokolskega zastavonoše, kamor ga je povedel ređitelj pogreba g. Narks, pač z namenom, da bi šel potem pri pogrebu s križem naprej. Ko se je začel sprevod pomikati dalje, je korakal Sokol z zastavonošem na čelu urnih korakov naprej in je našel križar svoje mesto šele za precejšnjim sokolskim vodom. Nas, ki smo to videli, ni malo zaskrbelo srce in vprašali smo se: Ali se imajo pri katoliških pogrebi izvrševati starodavni obredni predpisi katoliške Cerkve ali nestalna pravila razpadajočega jugoslovanskega sokolskega Saveza? Dobromisleči ver ni žalski župljani, kaj mislite vi? Ali poznate pastirski list katoliških jugoslovanskih škofov, ki so z izjavami raznih sokolskih voditeljev dokazali, da je delovanje Sokola proticerkveno, protiversko? In med vami se še najdejo stariši, ki se štejejo za katoliške, ki pohajajo v cerkev, a svoje otroke pošiljajo k sokolskemu naraščanju. — Kajti tudi ta je nastopil pri omenjenem pogrebu — prvič javno v Zalecu. Prijemal se boste se za glavo, kakor si danes že marsikdo v žalski župniji sega v lase, ker je pri zadnjih volitvah dal glas demokratom ali samostojnim. Če je bil omenjeni prizor giede križa mučen za oči, je bilo pa na pokopališču pričakovati še mučnejšega doživljanja za ušesa. Toda poslovičen sokolski govor je tokrat izostal. Pač pa smo videli načelnika žalskega Sokola drogetajnega, topot vsled mraza, kakor je zadnjikrat pri pogrebu dergetal vsled govorniškega strahu, ko je iz plitve sokolske čepice, v kateri se je sramežljivo skrival listek z napisanim govorom, zajemal in premleval še bolj plitve proticerkvene sokolske žaljivke.

„Nadebudna“ demokratska omladina. Iz Crne Gore pri Ptujju nam poročajo; Pri nas se tiščita v demokratsko osrednje medicinea Pečaja Janko in Milko. Staro kat. slov. izobraževalno društvo hočeta razbiti in osnovati novega. Po izjavi mladega Pečaja bo pozidano to demokratsko izobraževalno delo na fak. nazivi. Gospod Janko Pečaja je sam javno izrekel, da hoče svoje pristaše potakniti. Doslej so delo-

vali demokratje s prikrito fakinažo, a doslej pa bo to celo njih gesto. Daleč bomo prišli!

Pozor pred špekulanti pri izmenjavi bankovcev! Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Ker se dogaja, da špekulanti z različnimi mamljivimi obljubami ponujajo ljudem svo je posredovanje pri zamenjavi petdinarskih bankovcev, kakor tudi pri zamenjavi poškodovanih bankovcev, opozarjamo po razpisu generalnega inšpektorata finančnega ministrstva z dne 13. februarja 1922 J. br. 1467, da Narodna banka in njene podružnice vrše zamenjavo poškodovanih bankovcev po zakonu z odčitkom, ki odgovarja manjkajočim delom, kakor tudi zamenjavo petdinarskih bankovcev, ki se zdaj jemljejo iz prometa. Istotako sprejemajo petdinarske bankovce vse državne blagajne še do vstevšega 5. marca 1922 v plačilo. Potemtakem je vsakomur dana prilika, da svoje bankovce brez težkoč sam zamenja, ne da bi potreboval tujega posredovanja. Sarajevski dijaki se nočejo učiti. Dne 20. t. m. je bil zaključen na sarajevski veliki realki prvi tečaj in je od 438 učencev jih padlo 382, izdelalo pa samo 56. Ta statistika je vredna resnega pomisleka.

Vse srednje šole v Osijeku so zaprte radi pomanjkanja drv ter premo'ga. Šole bodo ostale zaprte delj časa, ker je nemogoče, da se v kratkem času nabavi potrebno kurivo.

Vojvodinski Madžari se organizirajo. V Subotici se je organizirala politična stranka, ki se imenuje „Magyar Part“ (madžarska stranka). Cilj in namen stranke je: delovati na edinstveno organizacijo vseh Madžarov v naši kraljevini.

Obsodba nad komunisti, katere so sodili v Beogradu, bo izrečena jutri ob 3 uri popoldne. V slučaju, da bodo oproščeni, bi bilo to oproščenje le prav malenkostno zadoščenje za vse muke, katere so prestali v preiskovalnem zaporu.

Beograjsko vojno sodišče na delu. Tri dni je razpravljalo sarajevsko Maloviču in njegovim tovarišim, ki so bili obtoženi, radi zločina pobune, vojno sodišče proti kaplaru Stefanu Dne 25. novembra 1920 so bili poslani Stefan Malovič in njegovi tovariši iz Požege v Slavonki Brod. Med Požege in Pleternico so čitali nek komunistični proglas na delavce ter kmete, in so se radi tega pobunili. Po prečitjanju tega proglasa so začeli vikati: Živela revolucija, živel komunizem! Povdariti je treba, da so bili vsi nekdanji avstroogrski vojaki. Vojno sodišče jih je tako-že obsodilo: Kaplar Malvič na 2 leti in 6 mesecev, For manek na 3 leta, Bačekovič, Erjavec, Marincel in Mitrova na 2 leti. Obsojencem je bil uračunan preiskovalni zapor od 1 leta in 12 dni.

Južno vreme v Beogradu. Dne 18. t. m. je v Beogradu in sosednjem Posavju nastalo užno-toplo še vreme. — Sneg se z naglico taja. Donava, ki je bila pri Zemunu do otoka roplnoma zamrznjena, se začinja taliti. Zemunčani so se več tednov lahko mirno drsali po debelem ledu in vlačili iz oto-

ka v sredi Donave drva. Ko se led po Donavi in Savi topi, se sliši močno pokanje, kakor če bi streljali z močnariji. Proces talitve ledu na Donavi in spodnji Savi traja okoli 8 dni. — Drva so stala v Beogradu zadnje dni 200 dinarjev kubični meter. V Slavoniji, Bački, Banatu in Sremu se boji-jo poplave in povodnji.

V Beogradu kradejo, ropajo, da je strah. Vsakovrstne tatinske in sleparske bande nastopajo z največjo drznostjo in pravo aroganco napram oblasti. O javni varnosti se bode kmalu nehalo govoriti, ljudje se samo še tolažijo, če slišijo, da so to ali pa ono bando prijeli, da bo pozneje boljše. A take nade se pa nočejo izpolniti, eni bandi sledi druga in druga je še bolj drzna in prefrigana kot prva. — Te dni je bil izropan kinematograf „Kolo-seum“, ki je samo par korakov oddaljen od kraljevega dvora. Vlomitelji so obiskali pisarno in pa buffet, poslopije jim je moralo biti dobro znano; pobrali so denar iz miznice, potem so se pa lotili železne blagajne, prepilili so ključavnico ter odnesli okrog 140.000 dinarjev. Policija je drugi dan našla samo še dleto v izropani pisarni in sedaj vodi „iztrago“, ki še pa ni privedla do drugih zaključkov, kot do tega, da so lo, ovi po predstavi najbrž v kinematografu ostali in potem sredi noči v najlepšem miru izvršili svoj posel. Odsli so skozi glavna vrata in le čudno je to, da jih nikdo ni opazil, če tudi je v bližini kraljevega dvora policajev in straž več kot dovolj. V tem zopet vidimo, da organi javne varnosti še vedno nimajo pravih oči za lopove. Vid jim pač peša, ker se v političnih zasledovanjih preveč napačajo.

Lopovi vseh vrst se kretajo po Beogradu ter vedoč, da ima policija oči in ušesa v prvi vrsti le za sumljive politične osebe, izvršujejo razne zločine na najpredrznejše načine. Te dni smo čitali to-le prav značilno lopovsko zgodbo: V neko beograjsko pekarno priđe dopoldne lepo oblečen človek ter se predstavi lastniku Makedoncu Kostu Manojkoviču kot detektiv mestne policije. Peku se zašibi-jo kolena, ko sliši, da je gospodin detektiv prišel, da izvrši hišno preiskavo radi nekih pisem in ves prestrašen je stropical za njim, ko je pregledoval temerito ves lokal in vso shrambo. — Preiskava je gotova in detektiv pravi peku, naj gre takoj z njim na policijo. Pek ves preplašen pusti pekarno in gre z detektivom. Prideta na policijo in tu pokliče detektiv nekega žandarja, da pazi na peka, sam pa izgine skozi vrata neke pisarne. Dolgo ga ni bilo nazaj, ko se pa končno vrne, reče peku, naj čaka, sam pa izgine na ulico. Pek čaka in čaka, žandar pa zraven njega in ko se žandar naveliča, ostane pek sam ter se še le popoldne enkrat osokolj, da stopi v neko pisarno ter vpraša, kaj je prav zaprav z njim. Pisar ga debelo gleda, nič ne ve, pek pa pripoveduje, vse od kraja. Ko je gotov, se pisarju še le zjasni v glavi, da bo to vse skupaj predrzna goljufija kakega zločinca. — Tekli so v pekarijo in našli — izro-

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(71. nadaljevanje.)

„Dve tretjini legij sta že pristopili k nam!“ je pripovedoval Placid in naglo našteval, koliko čet je že na Vespazianovi strani. „V Spaniji, v Galiji so se vojski izjavili zoper Vitelija. Da je Cremona padla, se ljudstvu dolgo ne bo dalo več prikrivati. — Aleksandrija, žitnica vsega im erija, je že v Vespazianovih rokah. Tvoji temnoobrazni rojaki, spoštovani Oarses, nas bodo rašči izgledovali, preden bi postali še eno zrnce Vitelju, in — ali mislite, da bodo naši plebejci res dolgo prenašali lakoto in si tesneje privzeli pasove krog svojih mastnih, ročnih trebuhov? — Brodovje v Mizemmu je že dolgo naše. Da pa v jadranskem morju cesar nima niti ene galere* več, ta novica je pravkar danes dospela v Rim. Stari pretorijanci**

* Bojna ladja na vesla. Galera je imela 50—80 vesel, vsako veslo je gonilo 4—5 k veslu priklenjenih sužnjev.
** Telesna straža cesarjev. Stali so v višem činu ko navadni vojaki,

so zreli za vsak prevrat. Nikdar, na o se zanesite, ne bodo pozabili, da je bila njihova izbrana četa razpuščena in je odvzeta plača in hrana. Povem ti, Hipija, ti užaljeni veterani so koj pripravljani, da napade o meso in denarje stare in mlade pod nož. — Da bi se poneseč lo —? Ni mogoče! — Vespazianova stranka je desetkrat močnejša ko Viteljeva!“

„Mogočne številke si naštel“, mu je rekel Hipija mirno, „in nikakor ne vnujam, čemu bi še nas in mene potreboval —!“

Z bistrim pogledom je Placid ošnil porbenega učitelja.

„Polovica vseh teh, ki so se zapisali Vespazianovi stranki, bi zadostovala, da dvigne molega vozača na prestol. — Automedontove dolge kodre bi jutri krasil cesarski diadem, — če bi

imeli sicer plačo in manj službenih let, — imeli bi bilo treba ostati pri vojaki. Razvajeni no razkošnih cesarskih darilih in vsled svoje samovoljne nebrzdanosti so bili nevarni državi in cesarjem samim. Pri izvolitvi novega cesarja so vsakokrat igrali važno vlogo.

bil ljubljenec Rima. — Ti veš, Hipija, kaj pomenijo ljudske množice, saj te tvoji poklici, da izbiraš po njihovem okusu in vzbujaš njihovo navdušenje. — Res je, da v tem trenutku Vespazianova vlada vse cesarstvo, toda lahen veščič ugaane pravniti javno mnenje v Rimu. Niti samemu Vespazianovemu sinu bi ne zaupal, da ne bi zagrabil za vajeti, če bi le imel količkaj čar, — in ohrditi v rokah. — Tudi glavni Domicijani utegne biti jutri cesar, če se zadovolji, da sme nositi — škrite teden dni in da potem naredi prostor drugemu. — Ljudstvo je nezanesljivo, vsak trenutek se utegne izpreveriti in iti našega sedanjega veličastvenega vladarja na prestol. — Rima mora biti prisiljen, moj dragi Hipija! Različni brivci in čevljarji, nosači in razjarji morajo biti zastraženi in zvezani da, če treba, moramo porezati nekaterim vratove. — Treba bo morebiti tudi odstraniti cesarja samega, če bi ga nazadnjaška struja hotela ohržati na prestolu — in če bi mi prišli v nevarnost Izbrati je le treba med čašo strupa, vrvjo ali pa koščekom jekla. — Topot moramo znagati. Hipija, polovičarskega dela todat ne sme biti —!“

„Dobro povedano!“ sta se oglasila Damasip in Oarses v eni sapi, pa sicer bledih lic in z zelo prisilnim navdušenjem.

Hipija je mirno dvignil oči od prnega oklepa, ki ga je držal na kolenih.

„Igre bodo“, je dejal, „in kri bo tekla kakor voda v amiteatru, naj si ognje skrlat kdorkoli. Dokler stoji Rim, gladiatorji stradali ne bodo —!“

„No —, sedaj govoriš, kakor mora govoriti mož!“ mu je prav tako mirno odgovoril tribun. „Kajti končno vsa zadeva denarno vprašanje. Igre so precej dobičkonosne, vsaj za prireditelja, toda nekaj takih prireditev je treba, preden grede sestercije v desetisoče, in Hipija ljubi razkošnost in vino in ženske — le nikar mi ne ugovarjaj in se ne razburjaj, moj dobri junak! — in če bi družina in njen preostojnik zaslužili lepo svoto, recimo za eno uro dela ali kaj, — e, nikdar več bi jim ne bilo treba stopiti v areno, razun za zabavo. Sa, so še — revneši ljudje ko gladiatorji dosegli prostore med rimskimi vitezi —.“

(Dalje prihodnjč.)

pano blagajno. Lopov je dobro izrabil čas, ko je preplašeni pek čakal na poliojfo.

Ogrožen promet na jugu. Dne 18. t. m. se je nagomladilo na postaji Niš nič manj kot 14 vlakov in med temi še en ekspres. Niti eden od teh vlakov ni mogel naprej, ker ni bilo premoga. Se le okoli polnoči 18. t. m. so nekje iztaknili toliko premoga, da so odpravili iz postaje eden ekspres in eden brzovlak. Ako ne bo postaja Niš bolj oskrbljena s premogom, bo čisto običal naš promet na jugu.

Popularen policaj. Sarajevski listi poročajo, da je upokojeni policist Ilija Mandić, katerega celo mesto pozna in imenuje „policija.“ Služi pri policiji v Sarajevu že 43 let in se v tem času samo vsega skupaj pet tednov — preživi na dopustu. Mož spada med zaupljivosti mesta in zato ni čuda, da so javnost protivi njegovi upokojitvi. Češ, da ostane v službi, dokler sam hoče, to si je gotovo zaslužil. Ilija Mandić je najpopularnejši človek cellega mesta, poredni otroci se ga pa — bojijo kot živega ognja. Ko so nekoč neko dete vprašali v šoli: „Kdo pa je vladar Bosne?“, je dete odgovorilo — „Policija Ilija Mandić!“

Poštna pošiljate v Avstrijo se morajo na vsak način frankirati, ker se drugače ne bodo dostavljale. To je odredilo poštno ministrstvo, ker se je v zadnjem času toliko stvari pošiljalo nefrankirano v Avstrijo in sicer radi tega, ker je naslovnik manj plačeval na porto-taksi ali naknadnih znamkah kot pa odpošiljatelj pri frankiranju. Ker se na ta način oškoduje državna blagajna, je ministrstvo po členu tri mednarodne poštne konvencije odredilo, da se mora vse frankirati in da se nefrankirana pošta vedno zavrača.

Vrane kot ljudska hrana. — Na graški in dunajski trg so spravili na stotine vran kot ljudsko prehrano. — Komač stane po 300 nemško avstrijskih kron, toda vkljub tej razmeroma nizki ceni prebivalstvo ne kaže kakega posebnega navdušenja za vrane.

Vajenca iz poštene hiše, ki je dovršil nekaj srednih ali meščanskih šol, sprejme takoj tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 315 do 320, francoski frank stane 29,50 do 29,60 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4,95—5,25, za 100 čehoslovaških kron 596 do 600, za 100 nemških mark 146 do 150, za 100 laških lir 1580 do 1592 jugoslov. kron. Vrednost naše krome v Curihu znaša 1,55 centima (1 centim = 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja padla za 10 točk.

Iz Ormoža.

Financiar nadzira Orle. Iz Ormoža nam poročajo: Organ financije, nadzornik orlovske telovadbe. Pred zadnjo soboto pop. je prišel organ financije g. P. v telovadnico ormoške šole nadzirat telovadbo orlovskega naraščaja. Vaditelj meneč, da gre za kako dohodarino, vpraša uljudno organa financije, česa želi. Ta mu ves razburjen odgovori, da je on načelnik Sokola in je kot tak prišel kontrolirat Orle. Videlo se je, da organ financije govori v „ročcah“. Zato so mu rekli, naj se legitimira, ali pa odide. Mož je na to, pričel kričati, in ozmerjal te vse povprek. V gostilni poprej pa je prigovarjal mladenki, naj takoj odstrani svoj orlovski znak. Da je mož financije Sokol, tega mu gotovo nikdo ne zameri, pač pa se naj on, kot od vseh plačani uslužbencev ne peča s politiko in si javno dovoli žalitve posameznika in kmeškega ljudstva. Mož ja naj ne misli, da mi ne vidimo in ne vemo kaj počenja. (Slučaj Vinski vrh: meso, kruh, vince, izguba pameli itd.) Če ne bo dal miru, pridemo s fakti! Zaenkraf pa naj nam odgovori, kdo je verižnik, in če je on zares kmetski divjak, ki je doma sam iz kmetske hiše?!

Demokratsko nasilje. Za časa gerentstva v letu 1920 je bil sosvet v Ormožu prisiljen nastaviti novega občinskega tajnika, ker prejšnji je službo sam odpovedal, ko so se izvršile na občini večje tatvine in druge take stvari, za katere pa tajnik in gerent nista znala, akoravno sta bila vsak dan na občini. Občani brez izjeme so

bili z novim gerentom, pa tudi tajnikom zadovoljni, in ni čudno, da je gerent s sosvetom 8 mož, imenoval no vonastavljenega tajnika po večmesečnem zadovoljivem službovanju definitivnim. Pogodbo je podpisal gerent in 7 članov sosveta. Da je ta pogodba za občino veljavna, je jasno, saj je gerent s sosvetom imel iste pravice kot občinski odbor. Deželna vlada je namreč dala sosvetu sklepno glasovalno pravico. Pri volitvah v občinski zbor so zmagali demokratije (ne napredni gospodarji) z dvema odbornikoma večine, ker 40 občanov po zašlugi demokratov ni smelo voliti, zopet drugi pa so volili s tistimi, kateri je dal več, in tako je zmagal denar, ne pa pravica in volja ljudstva. Demokrati to prav dobro znajo in se opravičeno bojijo poraza ob prihodnjih volitvah, ko bodo volili vsi. Tajnik, katerega je nastavil sosvet, ni morda kak Nemeč, ki bi med vojsko tožil slovenske kmete, ko so peli „Kje dom je moj“ da so peli „das bekante Hetzlied „Hej Slovani“ kaj še, mož je celo rodod Kranjc, samo ena napaka ima, on ni „Sokol“, temveč Orel. — In to je vzrok, da so mu demokrati (Zemljič) odpovedali službo. Odborniki SLS se z odpovedjo ne strinjajo, ker lahko občino spravijo v stroške, zato so sejo pred glasovanjem zapustili, a demokrati pa so segli po nasilju paragrafa 38 obč. reda kot nekdanji avstrijski minister po par. 14. — sedaj pa gre! Če ne, pa se uporabi ukor, pa ne proti tistemu, ki laže, ne proti onemu, ki govori resnico, pa ni demokrat. Grozijo tudi z discipliniranjem, odtegnitvijo dnevnice, pa naj bo, samo z batinami prosimo! Se sedaj nikar, saj vam hočemo, ko pridemo do svojih pravic, tudi mi priznati.

Iz ormoške okolice. V naši okolici ki šoli je dolga in dolga leta podučevala našo dečo učiteljica g. Preskar, s katero smo bili pač vsi starši prav zadovoljni, posebno pa naši otroci, kaj tere je učiteljica g. Preskar tako neizrečeno ljubila in tako lepo podučevala. Ko je blaga učiteljica Preskar, nedavno, rekli bi, v cvetu svoje mladosti nenadoma preminula, zaplakali so vsi njeni nekdanji in sedanjí učenci učenke, pa tudi starši, ki so izgubili z njo najboljšo vzgojiteljico svojih otrok. Zato nas tembolj boli in žali, da namestnica rajnke Preskar, učiteljica Bratanič nima srca in čuta za vzgojo naših otrok, kot njena blaga prednica! Bog živi! je gotovo lep in krščanski pozdrav, katerega pa g. Bratanič ne more slišati. Namesto, da bi odzdravila z besedo, odzdravlja s pestjo in mi starši naj to mirno trpimo? Ne, po vojaški maniri, pa že ne pustimo naših otrok biti, naj bije svoje, če jih ima!

Kako zna država štediti? Prejeli smo: V časopisju čitamo venomer, da namerava država znižati število državnih nameščencev, da tako razbremeni državno blagajno. Toda glej! Kako zna država štediti. Svoj čas smo imeli in smo tudi prav lahko izhajali, n. pr. finančne straže v Ormožu, Ljutomeru, Radgoni, Ptujju itd. torej le po mestih in trgih. Kako pa sedaj? Sedaj smo pa dobili finančne straže še tudi po vaseh. Tako n. pr. smo dobili v ljutomerskem in ormoškem okraju kar po tri nove finančne straže, isto velja prav gotovo še tudi za druge okraje. Ne samo, da so število finančnih stražnikov na starih postajah silno pomnožili, so tudi poslali na novoizvojenne finančne postaje kar celo vrsto finančnih stražnikov. Ali se to pravi znižati število uradništva ali državnih nameščencev? Nastane samo vprašanje, ali je toliko število novih finančnih stražnikov res potrebno? Smo mnenja, dane, kajti v stari Avstriji smo s številom finančnih stražnikov prav lahko izhajali, tudi davki so se redno plačevali, jeli torej v naši novi državi potrebno, da dobi že skoro vsaka gorska vas svojo finančno stražo? In našega kmeta vinogradnika pa strašilo ni, da jim je znano bolj natančno, koliko nanjeni kontrolni organi tako strogo, litrov vina da ima še kak kmet v svoji kleti, kakor je to znano kmetu samemu! Ali bi ne kazalo odmeriti davke tako, da se predpiše davko lačevalca enolet davek, ne pa fako, kakor se se dan dogaja, ko kmet, obrtnik in trgo-

vec že niti sami ne vedo več, koliko vrst davkov da imamo v naši Sloveniji. Mi davkoplachevalci se obračamo do poslancev Slovenske ljudske stranke (do slabostojnih poslancev se ne obračamo, ker so ravno ti največ krivi, da moramo sedaj vzdihovati pod tako neznosnimi davčnimi bremenii), da zastavimo vse svoje moči, da že vendar enkrat dobimo enotne davke ter da se davki pravično razdelijo.

Iz Maribora.

Monštranca ukradena. V noči od terka na sredo je bil izvršen v mariborski stolni cerkvi drzen ropar — rop. Neznani cerkveni ropar se je na večer dal zapreti v cerkev. Po noči je vlomil v tabernakelj, katerega je gotovo poškodoval. Iz tabernakeljna je ukradei monštranco z Najsvetejšim vred Vrednost monštrance se ceni na več tisoč kron. Da se je cerkveni ropar dal zvečer zakleniti v cerkev, je razvidno iz dejstva, ker je naredil ri glavnih vratih veliko mlako, iz česar sledi, da je bil v cerkvi zaprt — celo noč. Ko je danes zjutraj po 5. uri šel ministrant v stolnico, je videl odhajati iz cerkve neko moško osebo, ki je nosila pod sukno nekaj v papir zavitega. Ministrant umevno da ni slutil — nič nudega. O drznem roparju ni ne duha in ne sluha, čeprav je cerkveno predstojništvo javilo policiji drzen ropar že takoj zjutraj na vse zgodaj, ko so opazili zločin. O usodi v monštranci se nana očje hostije serazlično sodi, prevladuje pa mnenje, da je ropar zavrgel Najsvetejšo ter da bo skušal spraviti v denar monštranco, ki je bila sicer iz medenine, le vrednost „lunule“, ki je seveda iz zlata, se ceni na več tisoč kron. Upamo in smo trdno prepričani, da cerkveni ropar ne bo ušel roki pravice.

Kuharico zadavili in jo oropali Sinoči ponoči je neznan ropar vdrl v stanovanje finančnega svetnika dr. Brenceta v Cvetlični ulici. Gospoda svetnika ni bilo doma, ker je bil zadržan pri neki seji. Ropar se je nato lotil kuharice g. svetnika, katero jo zadavil in nato oropal. Navadno se pojavljajo vlomi pri milijonarjih, a v Mariboru pri drž. uradnikih.

Umrla je nenadno v soboto dne 18. t. m. Marija Pergler, soproga telovarnarja vozov Franca Pergler v Mlinski ulici. Rajna je bila blaga ter splošno spoštovana gospa, kar je pričal njen pogreb, katerega se je udeležila ogromna množica iz vseh slojev mariborskega prebivalstva. Ta udarec je za obče priljubljeno obitelj tem hujši, ker je tudi Franc Pergler na pljučnici nevarno zbolel. Hudo prizadeti obitelji naše sožalje!

Kap je zadela včeraj ob 1/8. uri do polдне železniškega vlaka, enca Simona Peršuh iz Cirkovec, stanujočega v Mariboru, Pobrežka cesta št. 42, ravno v trenutku, ko si je hotel na glavnem kolodvoru kupiti vozni listek za na Ptuj.

V nedeljo, dne 26. t. m., točno ob 3. uri popoldne, se poživl izobraževalno društvo za Krčevino in Lažersberg. Spored: pozdravni govor, predavanje o izobrazbi, čitanje in sprejemba pravil, volitev novega odbora in slučajnosti. Društveni prostori so začasno pri g. Boštjanu Požavko, Krčevina št. 56. K obilni udeležbi se vabi o vsi občani!

Mestno električno podjetje obveščaja svoje odjemalce, da radi sražavanja popravil ukline v nedeljo, 26. febr. t. l. tek na celotnem omrežju in sicer v času od 7. do 10. ure popoldne.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. — Stolna ulica 4, sporoča, da je iskala v preteklem tednu (od 12. do 18. febr.) dela 89 moških in 46 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 55 moških in 44 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 44. Od 1. jan. do 18. febr. 1922 je iskalo dela 832 delavskih moči, delodajalci pa so iskali 550 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 272. — Vsa posredovanja se vrše brezplačno. Urad prosti zlasti delodajalce, da naročajo le prijem potrebne delovne moči, katerih čaka toliko na zaposelnost. Žal le, da more urad vsled pomanjkanja uradništva in vsled preobilih notranjih poslov uradovati začasno za stranke same od 9.—12. ure popoldne, kar naj vsakdo upošteva. Vse prijave sprejema urad osebno, pisмено, ali pa na telefonska naročila. (Telef. št. 215).

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Travnik 1 in 1 četrt orala, se proda, leži v Bohovi. Naslov v upravi lista. 67

Sadna drevesa samo do 1. marca na prodaj kot Mašančke, Renski bobovec, Rosmarinke, Kalvil, črešnje, marelice, ringlo, hruške vse visoka debla Maribor, Ruška cesta 15, Maribor. 69

Pohišstvo priprosto za sobo in kuhinjo poceni na prodaj tudi posamezni komadi Maurič, Maribor, Koroška cesta 90, vrata 8. 70

Išče se akordant za krožna peč (Ringofen) rudniške opekarne v Trbovljah. — Letna produkcija pribl. 3.000.000 zidne opeke. Interesenti naj se v svrhu ustmenega dogovora zglase do 15. marca t. l. pri našim rudniškem ravnateljstvu v Trbovljah. Začetek kampanje koncem aprila. — Trboveljska premogoko na družba. 68

Žepne ure precizijske in stenske popravlja najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica šte. 16. 15-30

VABILO NA PLESNI VENČEK na pustni terek v NARODNEM DOMU v MARIBORU. Začetek ob 19. uri. Vstopnina 26 K.

TRGOVINA Na drobno Na debelo enajlove, st. klene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu. Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

DOBRO IN PO CENI kupite edino pri tvrdki **JAKOB LAH** Maribor, Glavni trg 2. Zimsko perilo, obleke, klobuke, čevlje, dežnice, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago. Najceneje 1-8,12 Solidno!